

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vita P. Balthassaris Alvarez, Societatis Iesv Religiosi

Puente, Luis de la

Coloniae Agrippinae, 1616

Cap. XLV. Quædam alia Ioannis Ximeni memoranda circa P. Balthass.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42916

de passione Domini in suo curru meditabatur; & simul indicando, unde esset oriundus, & cuius ætatis, & quot annis in Religione vixerit: nam diem obitus eius iam nouit: quem Deus utrique nostrum det æquæ felicem: sitque Iesus in anima R. V. totusque eius amor & solatium Amen. VILLAGARTIAE, die Sanctorum Philippi & Iacobi, 1579. Hæc est virtutum Ioannis Ximeni series & relatio, quam bonus eius Superior & Pater scripsit: prodens eadem opera satis apertè propriam facultatem ac talentum ad cognoscendam virtutem & spiritum suorum subditorum, qui ut bonus Pastor benè suas oues nouerat.

CAPVT XLV.

*QUAEDAM ALIA IOANNIS
Ximeni memoranda, & nominatim
quæ cum Patre Balthassare
ei euenere.*

PRÆTER ea quæ P. Balthassar in præmissa sua Relatione scripsit, operæ pretium erit quædam alia addere, aut ab eodem Patre verbo relata, aut certa alia via cognita, de ingenti & præstanti huius fratris religione, & spiritu, qui semper fuit valdè propensus ad rationis dictamen sequendum, & in eadem propensione plurimum profecit in ipsa reli-

religione, ex præclaro sententiæ illius sensu, quem supra insinuauimus, sequendi scilicet dictamentum superiorum, Dei, Prælati, & Rationis; quamuis omnes tres sint vnus, ipse scilicet Deus: qua via valdè in omni virtute proficiebat.

Ab ipsis etiam suæ religionis initijs magnum studium & vim adhibuit, vt perfequeretur, & repugnaret omnibus naturæ propensionibus, strenuè retundens eius impetus; & omnes ab ea provenientes repugnantias viriliter vincens. Quando ex prædio ad Collegium redibat aliquid portans, præter exercitium Orationis se ipsum interrogabat, sibiq; respondebat, exempli causa: quò vadis Ximene? ad Collegium, vt paululum ibi quiescam. Quod si statim atque perueneris, iubereris hunc aut illum laborem subire? respondebat, non iubeant: quia sum valde defatigatus. Quod si nihilominus id facere iubereris? dicebat: libenter faciam. Idque statim confirmans, dicebat: vtinam, Deus meus, id iubeant. Nec raro, Deo ita volente, vt eius votis satisfaceret, enenit, vt statim atque fatigatus ex campo redibat, id ipsum ei faciendum imponeretur, de quo ipse in itinere ratio- cinabatur: & tunc id faciebat promptissimè ac diligentissimè; & nominatim, si firmum ex stabulo auferre, aut communia loca purgare, aut huiusmodi vilia Officia præstare iuberetur: ad quæ vt se magis mortificaret, potius quàm ad alia propendebat. Sæpe etiam ipsemet offerebat se aliquibus diebus festis ad partes coci in eulina

El a obeun-

obeundas ut cocum ipsum subleuaret. Cum die quodam rudera ex Collegio eueheret ad ripam fluminis, occurrit ei: fore sibi aliquo modo graue, si absque veste, in solo thorace id faceret: Sed quoniam non licebat ei extra domum exire sine tali veste: hoc iniit consilium, ut coram P. Rectore sine tali veste transiret: cumque Pater Rector non iussisset vestem induere, existimauit illam facultatem sibi sufficere, & ita tota die rudera euexit tantum in thorace. In his & similibus occasionibus, in quibus existimabat, se posse mortificare, absque laesione Obedientiae, ita studiosè id faciebat, ut nullam pratermitteret.

§. I.

SED multò libentiùs & hilariùs occasionibus illis utebatur, quas Obedientia offerebat. Quodam die festo mane, in poenam aliquius incuriae, iusserat P. Rector, ne comederet: & postea P. Minister misit illum ad prædium, nec voluit accipere quicquam secum, quod comederet; redijt vesperi benè esuriens, sed iuit ad sanctissimum Sacramentum, ubi orans, voto se obstrinxit, Obedientiam sibi iniunctam ita explendi: ut, nisi iuberetur, non comederet: & quamuis pulsaretur ad coenam, ipse mansit in suo cubiculo, donec Deus ita prospexit, ut cum P. Rector omnium vltimus ad coenam se conferret, interrogaret, an aliquis superesset, qui coenam non sumpisset, cui cum diceretur: Ximenum non venisse ad mensam, quia missus esset ad prædium; iussit, illum vocari, & interroganti, cur non venisset ad coenam

nam, ille respondit: quia R. V. prohibuit comedere. Ex hac adeo exacta Obedientia edificatus Rector, iussit eum cenare. Alia die veniens ex prædio, ut aliqua necessaria pro familia acciperet, dixit quidem Superiori, cur venisset; sed is tacens, fingeat se non audire, ut illum mortificaret: Ximenus, quod festinaret, bis, ter repetijt, quod petebat, & nihilominus Superior per integram horam stantem ibi detinuit, nec respondit. Postea existimans ipse Ximenus, se deliquisse, quod toties repetisset, quid quæreretur, promisit Deo, si aliquid simile alia vice sibi occurreret, se contentum fore, vel semel dicendo quid quæreretur; relinquendo Superiori, ut faceret, quod luberet. Redijt sequenti die propter eandem causam, dixitque Superiori: Venio Pater pro rebus necessarijs, & ita conticuit; & responsum per tres horas expectavit: vacans toto tempore Orationi coram crucifixo ibi existente, donec P. Rector, videns eius resignationem & patientiam, iussit accipere, quod quærebat. Hunc in modum multa alia valde memoranda ei acciderunt: & quod P. Balthassar in suis literis reddidit, cum iuit ad Iberum fluvium cum mulo, fuit ab omnibus pro miraculo habitum: quod ipsemet Ximenus tenebrimè recolebat, suavitatem agnoscens providentiæ Divinæ, succurrentis in huiusmodi pressuris & angustijs, ijs qui suam fiduciam in illa ponunt, ut Superiorum iussa exequantur. Et ut appareat, quanti Dominus noster faciat hunc Obedientiæ modum, referam quod quædam die ei accidit oranti in Ecclesia coram imagine Beatissimæ Virginis, singulari enim affectu eam rogans, ut ipsum iuvaret,

atque ita dirigeret, ut salutis viam rectam teneret: vocem audiuit dicentis: perge, Ximene, per istam coecae Obedientiae viam, quam tenes; nam recta pergis. Post hanc vocem valde sensit se adiutum, & in eadem virtute proficere. Cum suae conscientiae rationem Superioribus redderet, & interrogaretur, an sentiret se ad perfectionem assequendam excitatum, respondebat: ab ea nocte, qua beatissima Virgo me est allocuta, ita bene, ut nesciam quid amplius desiderem; hoc ipse dixit P. Balthassari, qui ea nobis communicavit.

Sed quid dicemus de ingenti eius erga paupertatem amore? nam quae vilissima domierant sibi accipiebat, in cibo, vestitu, & reliquis; saepius etiam dormiens in ipso stabulo super stramen: quod se conferebat sub praetextu dandi mulo pabulum. Sed multo magis pluris faciebat paupertatem spiritus, sine qua parum exterior valet. Fratri cuidam ei dicenti, quam ineptas vestes habes charissime, & quam exacte paupertatem colis! Ximenus respondit: ineptas vestes habere non est paupertas: quid igitur? ait alter: paupertas, inquit, est pax animae & corporis, quando omnia desunt: cum enim quis assuescit ineptas gestare vestes, & calceos, & male comedere, ita ut quidvis illi satisfaciat, & boni consulat, imò se etiam illis indignum iudicet: haec est pax corporis & animae, quam non habet, qui non est contentus ijs, quae illi dantur, etiam cum bona sunt; sed potius conqueritur & murmurat de eo, qui dedit: sed quod palato suo non arrideat. Idem alias multo melius significavit, adhibito exemplo, cuidam interroganti quid esset paupertas? si quis, inquit,

quit, hortū aliquē varijs arboribus alijsq; elegan-
tibus plantis conseruisset, & postquam optimē co-
lauerat, & in bonum ordinem redegerat, sequenti
die euulsas omnes arbores, & plantas destructas
inueniret, nec tamē propterea turbaretur, aut pa-
cem suam amitteret: iam hic esset vestigiū aliquod
paupertatis. Paupertas igitur spiritus est, quod
quis exuat se ab omni eò quod non est Deus: quod
si quid amet aliud, aut molestiam illi adferat, nisi
quod non seruiat Deo propter se ipsum; aut quod
idem qui adeò bonus est, ab aliquo offendatur:
non est in eo vera spiritus paupertas.

EXCELSAM hanc Philosophiam didicerat
Ximenus non in libris, sed in Oratione cum vn-
ctione Spiritus sancti, docentis præclarissimas ve-
ritates absque argumentorum itrepitu: & multæ
tales ab illo audiebantur: optimē enim & magna
cum voluptate loquebatur de Deo, & spirituali-
bus, cum erat inter eos qui vellent ipsum audire.
Cum P. Balthassar Visitator esset in prædio, cui
nomen IASVS de Monte cum P. Provinciali & a-
lijs Patribus, voluit, vt Ioannes Ximenus tempo-
re mensæ loco lectionis, quæ haberi solet, cancio-
naretur, aut diceret quod sentiebat circa vnum
caput Thomæ de Kempis. His autem adeò exacto
rationum ordine, tanto spiritu, & affectu locutus
est, vt omnes auditores, viri alioquin valde spi-
rituales, obstupescerent sanctam idiotæ illius
Fratris sapientiam: Nec finis fuit mensæ sine la-
crymis, quod Pater Balthassar prædium ingressus,
futurum prædixerat non defuturas scilicet lacry-
mas ad mensam. Audiuimus (non satis scio an ipsum
dixit, Patrem Balthassarem, an aliquem alium)

Ximenum inter alia vnum dixisse valde ad rem pro ijs, qui eruditionem habent sine spiritu. Occurrit, inquit, proximè mihi currus hordeo oneratus, quem duæ mulæ in specie satis magnæ & robustæ trahebāt: sed hæsitabant in luto, nec poterant progredi, donec ego & alij transeuntes, rotis aliquantulum eleuatis, eas iuuimus; auriga ipso clamoribus & baculis eas impellente. Tandem ex luto exiuerunt, interrogani aurigam, qui fieret, vt mulæ adeò magnæ & robustæ non potuissent currum ex volutabro illo attrahere? respondit ille, causam esse: quod essent macræ, & parum comederent. Cum ego vrgerem, cur non comederent? respondit, non esse defectum hordei, siquidem currus eo erat plenus: sed quòd illis non daretur. Tunc (inquit Ximenus) occurrit mèti meæ, quòd aliquibus viris doctis, præclaris cõcionatoribus, & Magistris euenit: qui etiam solent in via perfectionis hæsitare, ita vt nec passum progrediantur, eò quòd valde sint macri ac debiles in spiritu. non quòd desit illis spirituale alimentum, siquidem currus intellectus eorum spiritualibus veritatibus est plenus, quas docent alios, & pro concione proferunt; sed quòd eas non comedant, nec sibi ipsis in meditatione applicent, vt corda sua permoueant ad feruenter reformandam vitam suam. Hæc dixit cum tanta spiritus vehementia, vt similitudo, quæ initio videbatur ridicula, post applicationem factam fletum excitaret.

taret.

* *
*

ALIAS quoque particulares habebat Ximenus deuotiones, indices eius feruoris & sanctitatis, adeo erat aquæ benedictæ piè addictus: vt, cum in reparatione templi laboraret, quoties prope aquæ benedictæ Oratorem, etiam vectabulo oneratus transiret, ibi hæreret, vt aqua benedicta piè valde se aspergeret; & quando pulsabatur ad Ave Maria, etiâsi valde esset occupatus aut oneratus in eodẽ labore, statim omnia dimittebat, genuq; flectebat, vt oraret. Et voluit semel Deus ostendere, quâ sibi esset pietas hæc accepta edito quodam miraculo. Nam cum templum illud Cæsar-Augustanum ædificaretur, & Ximenus cum quodam alio, Fratris socio ingens saxum quadratum per erectos præcipites pontes sursum vertentes impellerent, cumque illud prope finem iam esset, non super partem planam iacens, sed super singularem hærens, signo ad Ave Maria audito, Ximenus statim saxum dimisit, vt oraret: quod idem socius Dominicus Clauetus, eius exemplo motus, fecit: quamuis existimaret, saxum per pontem adeo decliuem præceps ruiturum: sed etiamsi aliàs adeo esset graue, vt vix vterque illud vertendo sursum promouere posset: hæsit tamen super suum angulum: Oratione autem finita, ad illud accedentes vno impetu ad locum suum impulerunt, non sine stupore eius quod acciderat. Post Sacram communionem in prædio aliquoties exhibat ad campos, quasi cum non caperet domus, vt liberius ibi cor suum refibularet, & suspirijs exclamationibusq; in coelum spiritum relaxaret.

Ll 5

CVM

Cum ex pradio ad Collegiū rediret, secū portabat Ludolphum Carthusianum, librum adeò magnū, ut in ipso itinere legere posset; & cum domi tres aut quatuor lineas legisset, dicebat: eamus nunc ad ruminandū: ovis enim, nisi ruminaret, nō pinguesceret. Paucis libris contentus erat, nā toto tēpore, quo vixit in Societate, septendecim scilicet annis, duos tantum libros legit: & primis quidem septem Epistolas S. Catharinæ Senensis; reliquis vitam Christi prædicti Ludolphi: & P. Balthassar vno mense ante ejus obitum, ei tradidit libellum qui inscribitur Contemptus Mundi, cum iam ipse totum in suam animam transfudisset.

ERAT quoque animabus Purgatorij valde addictus, pro quarū suffragio ac refrigerio multa bona opera & nominatim Sacra ipsam cōmunionē, quæ ex se est opus omnium maximum, offerebat. Præter dies Dominicos, quibus Coadiutores in Societate ex Regula cōmunicāt solebat facultatē petere, ut etiam in festis cōmunicaret: sed, antequā illā peteret, rē cum ipsomet Domino corā sanctissimo Sacramento conferebat, dicens intra se: Superior ex hoc dubio me educet: si n. facultatē dederit: signū est, Deum id velle; si negauerit: signū erit, Deo non placere: sed in omnē euentū antequā facultatē peteret, cōmunionem illam pro animabus Purgatorij offerebat, quarum necessitatē existimabat esse valdē magnam. Hęc eius pietas valdē crevit ex eo, quod die omnium Sanctorū exisset in templo Collegij corā imagine cōceptæ Virginis incidisset illi scrupulus ob exiguam cōpassionem animarū, quæ erant in Purgatorio: quæ dum cogitat, audiuit vocem apertē dicentē: Ximene, memor esto animarū

Purga-

Purgatorij: cui ipse proutissimè respondit: faciam Domine. Et ab eo tempore vsque ad suum obitum, per octo scilicet annos obtulit omnia bona opera sua externa & interna mortificationis ac deuotionis in suffragium earum animarum.

Ad particulares actiones, & occupationes particulares etiam considerationes adhibebat. laborans die quodam in vinea cum alio fratre, qui valde diligenter ac celeriter opus faciebat, indicauit Ximenus eum deuotionis & spiritus obliuisci: ideoq; illū demissè admonuit: ille præferēs suam dilitentiā tarditati Ximeni (erat enim aliās natura phlegmaticus) dixit ei: & charissimus Frater quā deuotione laborat, qui adeò tardè procedit. cui ille: quando ascendo, inquit, sequor Beatissimam Virginem & S. Iosephum, eūtes in Aegyptū, quibus me offero, vt opera mea in re aliqua vtantur; quādo autē descendo, redeo cū eisde in Nazareth. Et hac ratione piā semper aliquā considerationem inueniebat, suis occupationibus accommodatam.

ALIA quædam valdè memoranda euenerunt P. Balthasari cum Ximeno ex occasione cuiusdam Fratris, qui simul cum ipso manebat in prædio, ad illud colendum. Is enim aliqua fortè inuidiola motus (quæ solet interdū etiam inter bonos & in rebus officij ipsorum suboriri) accessit ad P. Visitatorē, dixitque: nō expedire, vt Ximenus curā currus haberet: nam interdū adeò mente eleuari, vt nō satis attendat, quomodo eū dirigat; ac propterea semel rotam transiisse super quandā puelulam: offerebat autē se ipse ad currus curam habendam, ad quod P. Visitatori persuadendum aliquas alias adferebat rationes. Pater iussit vocari Xime-

Ximenum, quem de casu puellulae interrogauit, qui respondit, se non scire quomodo res accidisset, sed licet rota super eam transisset, nullum tamen intulisset detrimentum: nam se Domino Deo illam commendasse, dicendo tantum: *I E S V S* te adiunet. Intellexit ergo P. Visitator: casum fuisse prodigiosum. & paulò post vocato ad se alteri Fratri, dixit: geras in posterum currus curam, ut petebas; sed scias, me non liberare Ximenum ob eius in ea cura defectus, siquidem, quos tu retulisti, tales non sunt: quare petas ab illo veniam; & caue, ne te Deus puniat, permittens infelicem aliquem casum tibi euenire. Postquam autem P. Visitator Prouinciā illam reliquit, elapso integro anno & aliquid fortè plus, opus fuit, ut Frater ille cum curru iret ad vehendum aliunde sal pro Collegio; & in reditu, medio à Cæsar-Augusta milliari propè S. Amberti cœnobium, circa Solis occasum mulus, relictā rectā & satis lata via, impetu quodam ascendit quendam collem, non valente Fratre eum detinere: in quo ascensu currum euertit, & Fratrem ipsum deiecit in terram: ex quo casu statim mortuus est: & quoniam serò iam erat, nullus propè fuit, qui iuuare illum posset. Manè venerunt ad Collegium quidam rustici id significantes, ac dicentes, se illum iam mortuum inuenisse absque vllō aliās vulnere. Ut sic, quòd Pater Visitator prædixerat, impleretur. Est autem valde credibile, eam poenam fuisse tantum temporalem: nam Frater ille tum bonus & pius erat Religiosus; tum pridie confessus erat & communicauerat. Nec mirum est, etiam in huiusmodi leues aliquos defectus inueniri,

niti, qui purgatorio igne postea expurgentur.

DENIQUE absoluta sua visitatione Pater Balthassar, ostendit spiritum prophetiae, quem acceperat. nam in ipso suo Caesar-Augusta discessu dixit illis Patribus, ut attenderent charissimo Ximeno, cui breui esset moriendum. eodem autem die redijt Ximenus ex praedio agrotus ex vehementi febris, nec amplius è lecto surrexit: sed toto aegritudinis tempore conservauit patientiam, qualis facile ex praedictis deducitur. Qui prauidens, breue sibi superesse tempus merendi, & comparandi sibi diuitias nunquam perituras, maiorem in singulis rebus diligentiam adhibebat. adeò enim erat ad sua interiora collectus, & cum Deo coniunctus: ut videretur ad nihil aliud attendere, neque morbi accidentia eum à tali attentione impedire; sed excitare potius, & ad id iuuare. Nunquam est locutus, nisi interrogatus; quòd si interrogatio esset de Deo, responderebat praeclarissimè. Interroganti Patri Prouinciali Petro Villaluo: num desideraret tunc ire ad coelum, & an id à Deo peteret? respondit: Pater, simus nos boni, Deoque ut par est, seruiamus: & deponamus curam & sollicitudinem de reliquo: relinquentes illud in eius manibus, qui cum sit infinitè iustus & bonus, remunerabit nos pro meritis. Addidit verò: quòd petere caelum, poterat prouenire ex amore proprio. Infirmario porrigente ei cibum, adfuit alius quidam Frater, qui dixit: charissimè Ximene, cur

cur nihil mihi dicis? cur non es hilarius? cui Ximenus, Afellus est defatigatus, & iam ad discessum intra octiduum preparatus. Et ita euenit: nam cum hoc ille feria tertia dixisset, eadem tertia feria post octo dies obiit. Cum sexta feria ante mortem idem Frater apud ipsum vigilaret, anxiumque ac defatigatum videret, ab eo quaesivit, quid haberet: cui Ximenus respondit, senhil tunc sentire: sed paulo post illi dixit, certe charissime, pra omnibus hominibus, qui sunt in mundo, sum ego iam consolatus. Die autem Dominico visus est ad extremum peruenisse: ideoque P. Prouincialis & reliqui praesentes ei illi dicebant, quae tali tempore erant opportuna, cogitantes, illum ad noctem non perueniturum: & quidam Pater ei dixit: an non expediret charissime, ut Christi passionem iam tibi legeremus? cui respondit: adhuc non est tempus; ego R. V. tempestiue monebo: & replicanti Patri, praestare tunc legi, cum ipse adhuc sensibus polleteret, quorum vsum forte postea non haberet: respondit: habebo, Pater. Feria secunda nocte idem Pater apud ipsum vigilauit, cui Ximenus iam satis tarde, dixit: iam tempus est Pater passionem Christi legendi. Congregatis ergo aliquot alijs Patribus postquam passionem legissent, medio circiter horae quadrante post mediam noctem cum iam feria tertia incepisset, spiritum Deo reddidit cum tanta pace, tranquillitate, & suauitate, ut vix, qui aderant aduerterent, donec mortuum viderunt.

MVLTI Patres & Fratres, qui aderant, ad pedes eius se proiecerunt, & magna cum veneratione, &

ne, & sanctitatis eius opinione illos osculabantur. supra cubiculum, in quo ille mortuus est, iacebat grauis quidam Pater dormiens in lecto, Petrus Ith. qui eodem momento, quo Ximenes expirauit, *scilicet* ex improviso cum aliquo pauore excitatus, magnam in suo cubiculo vidit claritatem, quæ breui euauit. Obijt die 24. Feb. Anni 1579. à quo tempore ad hodiernum vsque diem conseruatur valde recens & fragrans sancti huius Laici Fratris memoria; tanquam exemplaris perfectionis omnibus nostris Coadiutoribus; & etiam reliquis. Eodem die foelicis eius obitus aut paulò post apparuit P. Balthassar Aluário in quadam pressura, in quam incidit dum iter faceret, vt in proximo capite dicetur.

CAPVT XLVI.

NOMINATVR PROVINCIALIS
Peruanus, & reuertenti Villagartiam prodigium quoddam accidit.

VM P. Balthassar adhuc in A-ANNORAGONIA versaretur circa finem 1579. suæ visitationis, & cum iam nauem conscendisset vt in Maiorricam transfretaret; (quæ Insula ad eandem pertinet Provinciam) adeò malè illum excepit mare, vt sensuum vsu quasi priuatus coactus